

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mic sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Deslegare -- Vindecare

(ch). „Fiule, iartă-ți-se fie păcatele tale”. Așa grăi Mântuitorul către slăbănogul care zăcea neputincios la picioarele Sale, după ce credința îl făcu să străbată acoperișul casei unde era.

Un slăbănog cere vindecarea trupului, iar Domnul îi oferă deslegarea sufletului. Răspunsul Mântuitorului înseamnă, sigur, și aceea că boala se poate datori; ca și orice altă nenorocire, păcatului; dar vrea să arete mai ales că cea mai mare slăbănogire pentru om este moartea lui prin păcat și urmările acestuia.

Prin păcat sufletul își pierde puterea și vigoarea, și scapă de sub controlul său toate facultățile. Frânele slăbesc și întreaga ființă e cuprinsă de formidabila slăbănogire a unor dispoziții cu totul contrare firii sale; rămășițele păcatului născute din el se infiltrează în temperamentul nostru și țesătura înclinărilor rele acopere tot ce e spiritual în noi, ca o păslă mohorâtă de negură, de noapte și de moarte. Urmează de aci pierderea gustului și a dorului de muncă pentru sfințirea noastră, uitarea obligațiilor față de Dumnezeu, neglijarea lor, inima rea față de aproapele, neascultarea, nemulțumirea, murmurarea, spiritul de critică și de ceartă, curiozitatea și încăpăținarea, lăcomia și sensualitatea până la orbirea spiritului, până la învârtosarea inimii: atât moartea născută în noi prin păcat și slăbănogirea tuturor puterilor noastre sufletești.

Boli trupești? Necazuri materiale? — Sunt rele și acestea, fără îndoială; dar ce sunt ele pe lângă acea imensă jale a spiritului robit de păcat, ca o lumină ce se stinge în fum înecăcios, ca o viață sufocată pe înecatul, ca o sbatere de agonie mai rea decât moartea?

Acest „nor de mărturie” al morții l-a înălțat Isus din bietul slăbănog. Il va înălțura oare și din noi?

S'o facă, și cât mai îngrabă! Numai El ne poate scăpa de boala sufletului care zace în el și în „trupul acesta al morții”. Numai Lui i s'a dat această putere, și e bine pentru noi să primim cu drag cuvântul pe care ni l-a spus răspicat: „Datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ”. Atunci când sufletele noastre se vor supune cu deplină docilitate acestei binecuvântate puteri dumnezeiești în toate detaliile vieții, omorând în noi răul și îmbrățișând acțiunea ei, se va face și în noi minunea vindecării slăbănogirii noastre, minunea sfințirii noastre și vom exclama ca cei ce au văzut pe slăbănog luându-și patul și mergând: „niciodată nu am văzut ceva ca aceasta”.

Examen de conștiință

— Chemarea divină a preotului și înnoirea sufletului național —

(—). Preotul și misiunea lui sunt subiecte la ordinea zilei. Presa se întrece cu conducerea țării în interesul ce arată față de munca și menirea națională a celor ce slujesc altarele mântuirii veșnice.

Apeluri stăruitoare cer preotului să-și pună sufletul întreg în marea acțiune de salvare a neamului. Decrete strașnice țintesc scoaterea lui totală din vâlmășagul frământărilor politice și al sbuciumului economic, pentru ca ridicat peste valurile murdăriei cotidiene să se poată devota integral menirii sale înalte. În urmă, pedepse necruțătoare isbesc pe rătăcitul care pretindea că poate sluji lui Hristos trăgând cu revolverul în soldații puși să păzească ordinea și siguranța țării, avutul și viața cetățenilor. — Subliniind aceste directive de sus, gazetele toate se dedau la comentarii și judecăți, rostesc condamnări ori se pierd în reverii elogioase, toate privind fie rostul providențial al preotului român, fie abaterile lui din drumul idealului mântuitor.

Actualizarea atât de violentă a unei probleme spirituale cu caracter de perenitate tocmai în aceste zile de cruntă sălbătăcie și tumultuoasă revărsare a forței, este un paradox care trebuie să aibă neapărat o semnificație mai adâncă. Și o are, fără îndoială. În direcții diametral opuse; în bine și rău deopotrivă.

În rău, mai întâi. Se cer cu atâta amenințătoare stăruință îndreptări și se pretinde împlinirea credincioasă a misiunii preoțești. De ce? S'a simțit, de sigur, nevoia acestor intervenții nedorite și, în bună parte, necompetente. Ceeace însemnează, că până acum nu s'a făcut totul așa cum trebuia. — De bună seamă oamenii sunt porniți spre exagerări. Mai ales pe slujitorii altarelor îi urmăresc și îi judecă cu severitate necruțătoare, cercând să-și acopere astfel propriile vinovății și slăbiciuni. Nu-i mirare deci că s'au auzit glasuri cari au decretat Biserica și preoțimea drept principală vinovată a dezastrului național în care ne-am prăbușit. Adevărul este, se înțelege, cu totul altul. Dintre toate instituțiile fundamentale ale vieții naționale, Biserica este cea mai puțin vinovată. S'ar putea spune că, în aceste două decenii de sbucium, numai ea a fost mereu pe linia de zidire sufletească, făruitoare de unire și de pace, când toate și toți ceilalți au semănat discordii, au ațâțat patimi, au urzit distrămarea. Dacă s'au găsit și în tagma preoțească rătăciți, dreptatea pretinde să fie condamnați ei — mai aspru decât mirenii simpli,

dacă vreți — nu instituția care nu a greșit, decât doar atâta că glasul ei a răsunat în pustiu și nu a fost ascultat.

Trebue să recunoaștem însă că, omește, judecata aceasta, oricât de exagerată, cuprinde și mult adevăr. — Între preoții lui Hristos nu-i iertat să se găsească nici unul care să încurce crucea cu revolverul și să confunde pe Mântuitorul lumii cu un muritor oarecare, oricine ar fi și oricum s'ar numi el. Dacă se găsesc astfel de exemple la altarele românești — de care din mila Domnului Biserica unită a avut foarte puțini, spre deosebire de Biserica soră — o parte din odiul care-i isbește pe ei se refrânge în chip fatal și asupra instituției care nu i-a știut ținea în dreapta învățătură și de a cărei prestigiu s'au folosit spre a răspândi eroarea. Corruptio optimi pessima; e drept, ca și osânda lui să fie mai mare.

Dar, chiar abstrăgând de amestecul preoților în dureroasele evenimente ale lunilor din urmă, va trebui iarăși să mărturisim că nu toți au fost la înălțimea chemării. În afară de atitudini și gesturi de demnitate care, în anumite momente de răscruce ale vieții publice, s'ar fi cerut dela conducere, să ne gândim numai la numărul destul de mare al preoților cari prea s'au amestecat în ale lumii valuri, stropind cu noroiul grijilor și învârtelilor vremelnice patrafirul idealurilor eterne. — De aceea, poate, în totalul ei, bunăvestirea Bisericii a fost anemică și glasul evangheliei a rămas neroditor în pustiu frământărilor și căderilor noastre naționale. Să fim sinceri și — în măsura în care se cade — să facem mea culpa!

Ne va fi de folos acest examen de conștiință pentru viitor. Pentru a ne întări la munca uriașă ce ne așteaptă.

Căci pomenita întoarcere a sufletului național spre preoțime și misiunea ei mai are și acest înțeles, în bine: e strigarea instinctului nostru de viață spre singura putere dela care simțim că ne mai poate veni mântuirea. Și acesta este sensul principal al fenomenului. Judecarea trecutului este secundară. Viitorul interesează în primul rând. Pentru asigurarea lui se face acest apel sgu-ditor al națiunii la preoții săi. Neamul își înțelege căderea, își simte durerea și vrea să se ridice din groaznică prăbușire. Ii trebuie însă, pentru aceasta, suflet nou. Credință nouă. Lumină nouă. N'o poate aprinde decât la altarele străbune. Cere însă stăruitor ca preotul său să fie acolo mereu, toată vremea, în mână cu făclia evangheliei arzând și che-

mând pe toți să ia lumină, putere și nădejde nouă.

E o mare onoare ce se face preotului. Și o cutremurătoare datorie. Căci răvășirea noastră sufletească este grozavă. Suntem cu adevărat un pustiu presărat cu oase din care a fugit viața. Preotul nostru trebuie să fie pro-roc care să toarne în ele suflare și viață nouă. Să coboare peste ele, în ele, pe Dumnezeu.

În marea părăsire în care orbecăm, misiunea aceasta va fi grea. Dar ea trebuie împlinită fie și cu prețul propriei vieți, pe care dacă nu o vom ști pierde evagelic în slujba credinței mântuitoare, o vom îngloda fără îndoială în hăurile întunecului de veci! Căci vai nouă de nu vom binevesti. Vai nouă de nu vom fi lumina lumii, în aceste ceasuri de apocaliptică întunecare!

Furtuna crește. E vorba de război. De uraganul acesta fioros care bântue azi-mâne în toată lumea. Se spunea și se credea, la început, că va fi „fulger”. O izbire cumplită, care se va stinge repede. Iluzia aceasta începe a se destrăma. Taberele încăerate iau măsuri de prevedere pe tot mai mulți ani înainte. S'a afirmat, apoi, cu multă stăruință, că nimeni nu dorește o extindere a zonelor de război și că menținerea păcii în cât mai multe teritorii europene este un interes general. Totuși, după aceste promisiuni și afirmațiuni, părjolul se întinde cu repeziciune în ținuturi tot mai depărtate. Când părea că s'a stabilit în apus, s'a aprins în răsărit și la miazăzi. A fost aruncată în război Grecia. Cine ar ști spune, de ce?

Acum, o nouă întorsătură. După lungă și grea șovăială, Bulgaria a aderat la pactul tripartit, iar trupele germane au intrat îndată pe pământul noii aliate. Din Berlin se anunță oficial, că această măsură s'a luat „pentru siguranța țării și pentru a evita măsuri din partea Angliei”, nici decât însă pentru o extindere a câmpului de luptă. Cam așa explică

situația și presa bulgară, care mai adaugă, că totul s'a petrecut cu asentimentul Rusiei, sprijinitoarea Bulgariei. Moscova însă este de altă părere. Guvernul sovietic n'a întârziat să declare că, „independent de dorința guvernului bulgar”, intrarea trupelor germane în țară „duce nu la consolidarea păcii, ci la extinderea sferei de război și la târârea Bulgariei în aceasta din urmă.” Din acest motiv, guvernul sovietic „credincios politicii sale de pace, nu poate acorda guvernului bulgar nici un sprijin în aplicarea politicii sale actuale”.

Iată dar, că în loc de limpezire, zilele aduc o tot mai mare învălmășeală. Ea ne cuprinde și pe noi, și e firesc că Conducătorul Statului a trebuit să aibă importante întrevederi, la Viena, cu mareșalul Goering, spre a preciza poziția noastră și măsurile ce se impun. Fără a putea bănui mersul evenimentelor în viitorul apropiat, atâta e sigur că trebuie să stăm cu toții strâns uniți, gata de jefă, cu arma la picior. Și ruga noastră către Domnul să fie mai caldă și mai stăruitoare decât totdeauna!

Inceputul renașterii

(s. v.) Inceputul înțelepciunii: frica de Dumnezeu, dacă muritorul nu se poate înălța până la desăvârșirea Legii nouă, care pune, în locul fricii, iubirea de Dumnezeu.

Inceputul renașterii spirituale: a vedea bârna din ochiul tău, înainte de a fi preocupat de paiul din ochiul vecinului.

Fără aceste două principii este cu neputință intronarea ordinei etice în viața individuală sau colectivă, în viața insului sau a neamului.

Oricine vorbește despre necesitatea unei renașteri naționale în viața poporului nostru, recunoaște implicit că ordinea morală e prăbușită, și că din pricina acestei prăbușiri ne-au copleșit toate dezastrele din ultima vreme. În consecință s'au făcut și se fac încercări

pentru redresarea ordinei etice în viața publică, ea fiind temelul tuturor ordinilor.

Incercări fără reușită până acum. Aceasta dintr'un motiv foarte simplu: ordinea etică are două izvoare și se razimă pe doi stâlpi: frica de Dumnezeu și vederea Lui din ochiul tău.

Incercările de restabilire a ordinei etice în viața colectivă sunt vecinic măturate de zădărnicele mâini ale celor ce le fac. Căci, în luptă pentru a restabili ordinea etică, și ea nu poate birui fără frica de Dumnezeu și fără cunoașterea păcatului sau păcatelor proprii.

Frica de Dumnezeu: sau în Legea iubirea de Dumnezeu implică cunoașterea credința în existența Lui, nu ca a unei atotputernice indiferente față de felul nostru de viață, ci a uneia vecinic prezente, veghetătoare, nu numai la faptele noastre ci și la gândurile noastre cele mai ascunse. Creștinismul nu numai în Dumnezeu „Făcătorul Cerului și al pământului”, ci și în El, judecătorul nostru. Într'unul care e însuși urzitorul ordinei etice, cum este și al celei fizice, și care a legat și a încheiat ordinea morală în Decalog, și prins și el, rezumat în Legea nouă în porunca iubirii de Dumnezeu și de aproapele.

Renovatorii vieții naționale cari nu se pot realiza profund în aceasta Ființă Supremă, descurajată de rațiunea sănătoasă și de revelația în consecință nu se tem de El, zădărnici în căutarea să restabilească ordinea etică.

Și chiar dacă ar avea această credință, dacă nu-și recunosc propria abatere de la legea morală și nu o restabilesc întâi în ei înșiși, nu vor putea aduce nici o contribuție la restabilirea ei în societate. Căci scris e: „Și dracii cred și se cutremură”, — dar diavoli rămân.

Este într'adevăr de neînțeles pentru un om aleargă reformatorii societăților și ai popoarelor, după atâtea principii și izvoare de regenerare, când le stau descurajate în toată simplitatea lor cele două

FOIȚA „UNIRII”

Zile de bejenie

— amintiri —

Sabin G. Truția

III.

Fix la ora opt seara mă prezentai la castel, pentru a-i aduce d-nei Veturia Goga la cunoștință hotărârea mea. Ca președinte al cooperativei „Izvoada”, înființată cu sprijinul moral și material al poetului Oct. Goga, aveam datorie de a-i face raport asupra situației în care se găsea cooperativa și a preda totul pe lângă inventar.

D-na Veturia îmi ascultă „raportul” în tăcere. În timp ce vorbeam, în ochii ei senini luceau boabe de lacrimi.

Terminând cu chestiunile ce aveam să-i comunic, privii absent spre parcul împrejmuit cu arbuști și mimoze.

— Că regret plecarea d-tale, părinte Sabin, e de prisos să-ți spun, vorbi stăpâna castelului, cu glas tremurător de emoție. Înțeleg motivele cari te-au determinat să iei această hotărâre și îți dau dreptate. Ai patru copii. Eu rămân pe loc, căci nu mai am nimic de pierdut. Viața nu mai prezintă pentru mine nici un interes. Datoria mea este — arată cu

mâna spre cavoul adăpostit în umbra brazilor — să străjuiesc lângă mormântul lui Tavi.

Rămase o vreme cu privirea pierdută în gol și oftă: Doamne, cine și-ar fi putut închipui una ca asta: să pierdem jumătate Ardealul?! Acum, toți aceia cari mi-ai înseninat în cânta viața amară, sunteți gata de drum, iar eu rămân singură, cu sufletul pustiu.

Făcu un gest vag și reluă: Măine dimineață, la ora opt și-un sfert, te rog să mă aștepti în localul cooperativei. Vom proceda așa cum crezi că e bine. Vom concredia personalul de serviciu și pe urmă vom sigila totul. În lipsa d-tale — până la alte dispoziții — cooperativa n'ar putea să funcționeze. Eu îmi am necazurile mele și nu mă pot ocupa și eu astfel de chestiuni.

Reîntors dela castel, mă instalai în biroul cooperativei și începui să lucrez cu zor la „balanța de verificare”. Având la îndemână inventarul întocmit abia de câteva zile, când ornicul semnală miezul nopții, terminai. În acelaș moment răsună în noapte marșul lui Rakoczy. Un minoritar, care locuia în vecini, iubila lângă aparatul de radio, pândind cu răngete pregătirile noastre de „evacuare”.

Trecut în localul băncii „Crișana”, unde îmi aveam locuința, mă trântii în așternut și, în lumina intensă a becului electric, urmării cu gândul absent fumul țigării care se ridica în rotocoale albastrii spre tavan. Eram sfârșit de oboseală și totuși nu puteam adormi. Mă cugetam la toate și la nimic. În camera de

alături, soția mea și fetița mai mărișoară le chetau în lăzi hainele și obiectele mai de preț. În răstimpuri auzeam lovituri de ciocan veam senzația că o mână nevăzută bate în capacul unui sicriu, iar muzica aparate de radio din vecini, care nu mai contineau în sufletul meu gol și pustiu răsuna ca cântec de îngropare.

Cu exactitatea unui cronometru, la ora opt și-un sfert, d-na Goga intră în localul cooperativei. Eu sosii câteva minute mai târziu. Adormisem abia spre ziuă și mă pomenii din somn decât la ora opt.

— Gata? mă întrebă d-na Veturia, cându-și privirea spre rafturile tixite cu cărți și furi.

— Da, sunt puse la punct toate! — să-i prezint actele.

— Ce sunt acestea?

— Inventarul, contul profit și pierdere, bilanțul, balanța de verificare, actele de depunere la depozitul de sare, petrol și benzină etc. Ar fi bine, socot eu, să luați dispoziții pentru transportarea benzinei la castel, căci sunt în rezervor aproximativ șaptezeci de litri.

— Da, ai dreptate. Am să-i spun șoferului să-l transporte încă azi. În Ungaria vom duce-o rău în privința benzinei. Dacă petrolul cum stăm?

— Cam rău. Abia mai sunt patruzeci de kgr. Trei kgr. le rețin pentru mine, căci știu câte zile va dura călătoria noastră cu trenul de marfă și...

cipii și izvoare: temerea de Dumnezeu și recunoașterea vinei proprii.

Pe aceste două pietre de temelie se poate clădi viața sănătoasă a individului ca și a colectivității. Și încă pentru ajungerea la cea mai înaltă perfecțiune a așezării vieții sociale, naționale și relațiilor internaționale dintre neamuri și țări.

Și totuși reformatorii nu pornesc dela ele. Disprețuesc sau consideră cantitate neglijabilă și decalogul și bârna din ochiul lor. Consecința numai una poate fi, logică, inexorabilă: încercările lor dau greș, pricinuind noi prăbușiri, suferințe și nenorociri în omenire, haos mai greu decât cel din care au intenționat să mântue pe om.

Renașterea în lumea fizică și în cea spirituală e posibilă numai după legi stabilite dela început de Ziditorul a toate. Omul nu are altă menire decât să le recunoască și să le aplice, și nicidecum să creeze altele.

Din calvarul fraților

Liturghii ungurești și treceri la altă lege

(at.) — Preoți omorâți și schingiuți, biserici românești dărâmate și clopote amuțite, odăjdii sfârticate... „în numele unei civilizații“, milenare, de către nația care și-a ales de patroană pe Preacurata! — Ce oroare! — Mai sunt însă și altele. Nu atât de barbare, dar cu atât mai perfide și mai periculoase.

Preoții noștri sunt silți să liturghisească în limba maghiară. Iată ce ni se spune despre acest lucru într'o scrisoare: „Preoților noștri din regiunea curat românească din jurul Gheorghenilor, li se comandă din partea comandanților mai mici sau mai mari, ca să servească și sfânta liturghie în limba maghiară. Și când unul a spus că nici carte nu are, i s-a răspuns să traducă din cea românească. Li amenință cu expulsarea imediată pe preoții, cari nu declară că vor servi așa“. Și să nu

creadă cineva că e vorba de un caz izolat, nu, ci în multe și nenumărate se procedează cam în același fel. Semn că totul e organizat de sus. Se procedează metodic. Auziți un alt glas, dintr'o altă scrisoare: „...s'a prezentat la mine comandantul postului de jandarmi din comună și mi-a comunicat că are ordin să-mi aducă la cunoștință, că mai mult nu am voie să servesc românește în biserică, nici să predic așa, ci numai în ungurește, că ne-am ținut odinioară de episcopia Haidudorogh. L-am rugat să aducă la cunoștință superiorilor săi că eu nu am căderea să schimb limba liturgică, și că chiar în anii în cari am aparținut episcopiei pomenite, tot românește am servit, chiar cu aprobarea expresă a episcopului, fiindcă limba liturgică aprobată pentru acea episcopie de bulla „Cristi fideles Graeci“ nu a fost cea ungurească, ci cea veche grecească, care nu s'a folosit nici atunci și nu se folosește nici azi...“

„La câteva zile primesc o citare telegrafică, să mă prezint la comanda militară a a plășii. M'am dus și acolo deasemenea mi s'a comunicat că nu am voie să mai servesc românește. Le-am răspuns, că atunci nu voi mai servi nici cum, până când organele superioare competente nu vor aduce o decizie în cauza aceasta. La ce comandantul mi-a comunicat că mă vor expulsa ca pe dușmanul statului! Principiul lor e următorul: Să nu țină seamă de nici o opreliște bisericească, ca atunci când se vor discuta chestiunile acestea, biserica greco-catolică să fie pusă în fața „faptelor împlinite“. De aceea „în toate comunele s'a bătut doba și greco-catolicii au fost poftiți pe calea aceasta la primării unde li s'a comunicat să-și lase credința că dacă nu, vor fi expulsați din țară“.

În urma acestor măsuri în județele Odorhei și Treiscaune n'a mai rămas nici un singur credincios. Cei mai mulți au trecut la romano-catolici. Lucrul principal e: limba românească să dispară din biserică și în locul pri-

cesnelor noastre să se cânte „Hiszekegyül“ maghiar.

„La Hodoșa Ciuc, cu peste 900 credincioși, după ce în două rânduri s'au opus alipirii, i-au adunat jandarmii pe toți la școală, și li s'a spus că de acolo nu pleacă până când nu semnează unde vreau să aparțină... De teamă au semnat pentru Haidudorog, dar au plâns cu hohot cu toții și nu știu încotro să o ieie“.

Credincioșii români sunt mereu huiduiți, batjocuriți, amenințați, li se sparg geamurile, țiglele de pe case, sunt bătuți, etc.

Într'o altă scrisoare se citesc rânduri ca acestea: „...unii din motivul că n'au voit să treacă la romano-catolici ori la reformați, așa de crunt au fost bătuți, încât nu vor fi oameni sănătoși nici odată. Nu pot să descriu jalea, durerea și disperarea poporului. Când vine noaptea, parcă vine judecata din urmă atâta groază a intrat în noi“.

Dumnezeu însă nu doarme. Tare credem că dreptatea Lui va eși odată la suprafață și va demasca tot fariseismul maghiar.

Serbare în familie. Nu-i vreme de serbări și bucuria a fugit de pe plaiurile noastre. Sunt totuși sorocuri ale vremii și întâmplărilor, care se cer fixate. Așa, semicentenarul „Unirii“ care, în ciuda imeoșelor greutăți ale zilelor — s'a simțit dator să scoată un număr festiv potrivit evenimentului. Din acest norocos prilej, venerabila jubilanță, având alături pe tovarășele de drum „Unirea Poporului“ și „Cultura Creștină“, și-a strâns, Sâmbăta trecută, prietenii și colaboratorii la o agapă colegială, care s'a servit la restaurantul „Handrea“. Toți purtătorii de condei ai Blajului, tineri și bătrâni, au luat parte la această frățească întâlnire, împreună cu devotatul personal al Tipografiei Seminariale, care alături de redactori, duce și el povara acestor publicații. Ca cel mai vechiu colaborator, a ridicat întâiul cuvânt *Il. S. Dr. Victor Macaveiu*, care a schițat drumul greu străbătut

— Dacă vrei, poți să iei mai mult.

— Nu, d-nă. Trei kgr. vor ajunge. În România vom găsi noi petrol. D-na Veturia oftă.

— Ce minunată țară a fost „România mare“! Se pare însă că n'am fost vrednici să o stăpânim. — Am să transport la castel și stocul de sare, dacă mai este.

— Sare avem. Abia de câteva zile a sosit un vagon de douăzeci de tone.

— Ce noroc!

La ora zece, cooperativa era închisă și cu ușile sigilate. Personalul de serviciu, cu salariul anticipat pe o lună, plecă în căutarea altei existențe, iar șoferul Jean, care aștepta cu mașina în stradă, luă în primire săculețul ce conținea optzeci și două mii Lei, cassa numerar.

Lăsând în grija soției mele exoperarea vagonului și transportarea mobilei la gară, plecai cu o mașină de „ocazie“ spre Huedin, pentru a preda notarului tractual salariile ce le adusesem dela Cluj și pe cari, la rândul său, avea să le distribue preoților din district.

În Huedin același aspect. Amalgam de tristeță și bucurii. Ungurii nu-și mai încăpeau în piele. Privirea lor era plină de sfidare și aroganță. Armata era în toiul evacuării. Majoritatea intelectualilor români se pregăteau de refugiu. Cel mai mare necaz era că nu se mai găseau vagoane. Șeful gării din Ciucea avusese dreptate. Spre norocul nostru, el prevăzuse încă din bună vreme acest neajuns.

Pe fratele George, notarul tractual, îl găsi acasă, cufundat în citirea unui ziar. Era ferm hotărât să rămână pe loc. Avea casă proprie și o frumoasă gospodărie, așa că nu-l lăsa inima să le părăsească. Ne-am despărțit cu o caldă îmbrățișare și cu ochii scăldați în lacrima durerii.

În drum spre gară îl întâlnii pe protopopul Aurel Muntean.

— Încotro așa grăbit, „măi române?“ mă întrebă, cu vocea lui de bariton.

— Mă grăbesc să „prind“ trenul care merge spre Ciucea.

— Fii liniștit. Abia mai adineaori am fost informat că trenul are patruzeci de minute întârziere, așa că ai timp destul. Ia-o deci mai domol. Am să te întovărășesc.

— Pleci undeva cu trenul?

— Nu plec nicăiri, dar vreau să mă interesez la șeful gării de un vagon.

— Care va să zică... vă refugiați și voi?

— Eu nu! Dar aștept de câteva zile un vagon de lemne și nu mai sosește. „Muierea“ — așa îi spunea soției — mă „bate“ mereu la cap să ne refugiem. Frica e ca o boală contagioasă. Majoritatea intelectualilor din Huedin și au pierdut capul și fug care încotro. A intrat panica în „muieri“, iar bărbații mai slăbănogi se lasă conduși de nas.

— Nu urmează să fie „slăbănogi“, dar poate își dau seama de ceea ce înseamnă „stăpânire ungurească“.

Protopopul mă privi nedumerit, apoi surâse.

— Nu cumva... te simți cu musca pe căciulă?

— Ba da! roșii până în albul ochilor. Datorită împrejurărilor, sunt nevoit să mă refugiez. Nu e voiaj de plăcere, te asigur.

— Hm! Vei fi având poate dreptate, dar mie nici prin gând nu-mi trece să „fug“. N'ar avea nici un rost să mă aventurez la pribegii. Inima mea sângerează din pricina sfâșierii Ardealului, dar mă mângâi cu nădejdea că această situație n'o să dureze mult. Un an, ba poate nici atât, și iarăși vom fi stăpâni pe aceste meleaguri. În teritoriul cedat români sunt în majoritate zdrobitoare, așa că dreptatea este de partea noastră.

— Nimic de zis, dar până atunci...

— Și chiar până atunci! Între orice împrejurări, stăpânii de drept suntem noi.

— Stăpâni de „drept“, dar nu de „fapt“.

— Ei, asta-i! Cedarea teritoriului nu se face pe calea armelor, ci prin „diplomație“. Și apoi, nu uita, frate Sabine, că „axa“ e o bună „garanță“.

— O fi, dar vezi că... „axa“ e departe, iar unгурul la tine în casă.

— Prea le vezi toate în culori negre. La fel cu doctorul Rusu. El „prevede“ revoluție și anarhie.

— Exclus nu e. Între împrejurările date multe se pot întâmpla. Proverbul spune că „românul ține minte“. Eu unul n'o cred asta,

de „Unirea“ dela începuturi și până azi, împărtaşindu-i pentru continuare arhierasca binecuvântare pe care i-o trimite I. P. S. Mitropolitul Alexandru. P. r. canonic Iuliu Maior subliniază cu bucurie efortul laudabil pe care-l face preoșimea noastră pentru a salva publicațiile blăjene ajunse la grea răseruce prin sfâșierea Ardealului. Grație acestor străduințe „Unirea Poporului“ a ajuns la numărul de abonați care îi asigură existența („Unirea“ și „Cultura Creștină“ încă nu!). Păr. canonic Dumitru Neda — în absența directorului Augustin Popa, chemat urgent la împlinirea altor obligațiuni — mulțumește colaboratorilor pentru toată munca pe care o depun, prin scrisul lor nerăsplătit, în ogrorul bisericii și al neamului, precum și culegătorilor tipografi și întregului personal care pune grea și devotată trudă în slujba aceleiași nobile țințe. Dr. Coriolan Suclu apreciază în elogiase cuvinte jertfa conducătorilor publicațiilor blăjene și serviciile neprețuite pe care neodihnită lor pricepere le face Bisericii și neamului. În urmă d. Gafton Luoraș, directorul tipografiei seminariale, asigură pe conducătorii numitelor publicațiuni și pentru viitor de înțelegere și devotatul concurs al vechei tiparnițe blăjene și a întregului ei personal.

La un pahar de „vorbă bună“, s'au încins apoi discuțiuni animate și s'au țesut planuri de viitor, când revista și gazetele noastre vor fi minunate și desăvârșite cum nu se poate spune în cuvinte... Voia Domnului, căruia i se cuvine laudă pentru toate.

PLEBISCITUL cerut de Conducătorul Statului s'a terminat. A fost mai mult o sărbătoare decât o votare în înțelesul cunoscut al cuvântului. Sărbătoresc e și rezultatul lui. Cu zdrobitoarea cifră de 2.887.758, față de abia 2672 nu, țara a răspuns un DA formidabil la întrebarea dlui gen. Antonescu. În această categorică afirmare s'a tălmăcit voința de pace, de liniște și de ordine, de care avem absolută nevoie și pe care energia Conducătorului s'a dovedit destoi-

fiindcă românul e bun, loial, pașnic și iertător. Când e vorba însă de unguri, se schimbă situația. Ei sunt răutăcioși și răzbnători. Timp de douăzeci de ani, cât a dăinuit dominația românească, i-am ocrotit și menajat în fel și chip. Ne-am comportat față de ei cu „mănuși“, cum se zice. Cu toate acestea, ei vor căuta să se răzbune, fiindcă asta e mentalitatea lor. Norii prevestitori de furtună au început să se ivească. Ți-o spun din experiență. În trecut, de câteori veneam la Huedin, minoritarii mă salutau dela distanță și mă întâmpinau cu zâmbete. Astăzi însă mă înconjurau. În privirea lor întunecată lucea reflexul urii. „Tempora mutant mores!“ Acum știu că zâmbetul lor din trecut și complezanța nu erau altceva decât masca ipocriziei. Ai să vezi: în momentul când va intra în teritorul cedat armata de ocupație, vor începe șicanele și actele de răzbnare, sau „schinjurile“, dacă îți mai convine această expresie.

— Eu n'o cred asta! Cel puțin în Huedin n'o să se întâmple nimic. În privința aceasta am asigurări din partea protopopului reformat Bokor și a primarului Nagy Mki. Chiar ei m'au sfătuit să rămân pe loc. De altminteri, sunt în relații de prietenie cu toți intelectualii minoritari.

— Asta nu e „garanță“. Nu te supăra, te rog, dar eu văd lucrurile cu totul altfel. Pe „prieteni“ nu conta. Ar însemna să zidești casă pe nisip.

— De ce?

nică a le asigura împotriva unor demente încercări de răsturnare generală. Răzimat pe această impunătoare solidaritate românească, gen. Antonescu poate pași ferm la desăvârșirea noiei așezări a țării pe temeli de dreptate și progres, în vederea biruinței care va trebui să vină.

Știri mărunte

TU EȘTI PETRU... S'au împlinit în 2 Martie doi ani de când Pius XII a fost desemnat Vicar al lui Hristos pe pământ și a luat în mâinile sale cărma Bisericii, ca al 260-lea urmaș al verhovnicului Petru. Iar Miercuri 12 Martie va fi a doua aniversare a solemnei lui încoronări. Din acest prilej, milioanele de catolici de pe întreg globul pământului își îndreaptă sufletele, cu smerită emoție și cu credință neșovăitoare, spre Stânca nebiruită pe care Hristos a binevoit s'o pună în capul unghiului Bisericii sale. În mijlocul cutremurului care stă să dărâme și să șfârme toate așezămintele lumii, Vaticanul a rămas ultima nădejde și singura putere care infruntă prăpădul cu certitudinea infalibilă a dăinuirii și a biruinții. Vaticanul singur, în satanica involburare de patimi și dureri, are vederea neîmpăinjenită de vremelnice interese și de uri criminale. Dintre toate căpeteniile de neamuri și țări de pe pământ, singur Pius XII vede întunecatele vârtejuri ale războiului sub specie aeternitatis; el singur strigă peste vântori adevărul nefalsificat, cere dreptate și iubire neprihănită ca temelie lumii de mâne, la care alții n'au timp să se gândească. Cunoscând divinitatea misiunii dar și imensitatea sarcinii ce trebuie să poarte locșitorul Domnului în aceste ceasuri de prăbușiri infernale, credincioșii Bisericii românești unite cu Roma îndreaptă stăruitoare rugă spre tronul Atotputernicului, care să țină și să întărească în fruntea Bisericii sale pe Preafericitul nostru Părinte Pius XII întru mulți ani, împlinind cât mai curând suprema dorință pe care o are inima lui de părinte: pacea lumii!

Eparhie ortodoxă rusă în America de Sud. Pentru sufletele ortodoxe ruse emigrate în mare număr în America de Sud în ultimele decenii, s'a întemeiat o episcopie în Brazilia, al cărui titular e P. S. S. Teodosie. Această eparhie cuprinde în afară de Brazilia, și republicile Uruguai, Paraguai și Chili, în care deasemenea se află mulți refugiați ruși. Așa de pildă numai în Paraguai s'ar afla aproape 3000 familii. Pentru aceștia s'au construit deja mai multe biserici, unde laudă pe Dumnezeu în limb

— Explicația la această întrebare ți-o dă înțelepciunea proverbului din bătrâni: „Donec felix eris multos numerabis amicos, sed tempora si nubila fuerint, solus eris“...

Protopopul rămase gânditor. Aprinse o țigară și oftă.

— M-da, poate că ai dreptate.

— Dragă Aurel, ești mult mai în etate decât mine și nu pot să-ți dau sfaturi. Dar crede-mă, m'ar dărea nespuse de mult dacă ți s'ar întâmpla ceva rău. Prea ai activat mult pe teren cultural, pentru că ungerii să te poată avea la inimă. Nu uita apoi chestiunea cu procesul moșilor și procesul căpitanului Șiancu, în cari chestiuni am luptat cot la cot. Și, în deosebi, nu uita că prea te-ai „amestecat“ în reforma agrară. Iartă-mă că ți-o spun asta, dar vreau să fiu sincer.

— Nu mă supăr de loc! schiță un zâmbet acru.

— În tot cazul ar fi bine să stai retras, sau să pleci undeva, până se va mai limpezi situația.

— Să vedem... În tot cazul, mi-ai servit un subiect de meditație. Povestirăm împreună multe de toate, până la sosirea trenului și ne despărțim cu o prietenească strângere de mână.

Sosit în gara Ciucea, văzui mobila înșirată pe rampă. Soția mea aranjase „totul“. Și totuși, partea cea mai grea a problemei era încă nerezolvată. Trebuia să-mi anunț părinții bătrâni că m'am decis să plec și să mi iau rămas bun dela ei.

lor rusească, desigur cerând Cerului să înceteze „fericirea bolșevică“ din Rusia pravoslavnică. (i) cad lanțurile ce ținuseră încătușat catolicismul francez. „Fiica cea mare“ a Bisericii și-a plecat scump rătăcirea laicist-masonică. Durerea o deștețește. Revine, și ca Stat, la vechile rânduieli creștine care au făcut-o strălucitoare prin veacuri — între alte măsuri care învederează acest drept de pocăință este decizia recentă care redă Bisericii celebrul sanctuar dela Lourdes, răpit de Statul în 1906 prin faimoasa lege a laicismului.

Locale. Dumineca viitoare, a II-a din Paști, va predica în catedrală Păr. Ioan Miclea, preot de religie.

Lumină în tenebrele hrubelor. — Nu e vorba de colibe celor nevoiași. Până se va mai îndreptăsoarta lumii, ele rămân tot cu opaițul și cu jărtecul din vatră. Ci de somptuoasele cuiburi ale masonilor noștri, în tainele cărora n'au putut pătrunde până acum ochii publicității și nici chiar ai autorității. Din ordinul Conducătorului Statului, misiunea va fi dat pe față. S'a pus mâna pe tot materialul documentar, pe care-l cercetează comisiile specialiști. Se va ști deci, încurând, cine a făcut parte din faimoasele loji și care a fost acțiunea potrivnică intereselor Statului și ordinii publice desfășurate de aceste organizații și membrii lor. Poate că rezultatele vor însemna o decepție. Nu s'au dovedit ceea ce se crede și se aștepta în obște. Fiindcă la noi — astădată din fericire! — această parodie de biserică, care se chiamă francmasonerie, a fost o simplă parodie a celei adevărate. O caricatură. E necesar totuși să se știe ce și cum a fost. Dacă nu de alta, dar cel puțin pentru a se grupa în ridicolul binemeritat o maimuțareală stupidă care, dacă ar fi serioasă, ar primejdi intereselor țării.

Cutremur în Grecia. Poate fiindcă e tulburat de atâtea bombardamente și scârbit de atâtea sânge vărsat, pământul dă tot mai des semne de mâhnire și urgie cumplită. Încă nu s'au refăcut ruinele pe care clătinarea lui le-a lăsat în țara noastră, iată că o nouă mișcare a îndurerat profund marea elenă, greu încercată și altfel prin sacrificiile ce reclamă războiul. Catastrofa a avut, se pare, porții și mai mari decât aceea care ne-a zguduit pe noi. — Oricum, neamul nostru înțelege mai bine decât oricine noua năpastă care s'a abătut peste vrednicul popor aliat care-și apără cu eroică jertfă țara și libertatea.

Telefonul „Unirii“

Am primit cu mulțumită următoarele sume:
Abonamente de susținere, pe 1941: Tr. Focșani 500 lei, — Dr. A. Fărcășan, Zlatna lei 500, — Ing. I. Gherman, București lei 300, — E. Pop, Droșani lei 300.

Abonați noi: Of. parohial Cugir, ne-a trimis 2000 Lei, pentru zece abonați; — Of. parohial Pârșani, 1100 Lei, pentru șase abonați, pe 1941.

Câte 200 lei pe 1941: S. Vladislav, Vulcan, — Dr. Al. Bogdan, Nădlac, — Insp. I. Philimon, Ineu, — Gh. Negruțiu, Vintire, — L. Gherman, Bărești, — I. Vlăssă, Valea-Largă, — P. Pleșca, Oituz, — I. Traian, Aninoasa, — Dr. A. Micu, Făgăraș, — Caba, Călan, — Dr. D. Fulep, Hunedoara, — V. B. Pătean, Sibiu, — N. Mărginean, Dicioșanmărtin, — Paul, Petroșeni, — I. Ploscar, Lugoj, — I. Magde, Drobeta, — Tot câte 200 lei pe 1941 dela următoarele parohiale: Vulcan — Igrăș, — Cenadul Mare, — Vintire, — Țăgșor, — Sănnicolaul mare, — Bis. Romano-catolică Galați, — Bis. Aninoasa.

Câte 100 Lei sem. I 1941: I. Mureșan, Președinte, — I. Dejan, Pocola, — N. D. Sion, București, — Dr. N., Deva, — I. Bernat, Brașov, — M. Temian, Brașov, — C. Marian, Brașov, — I. Sandu, Brașov, — I. C. Ticiu, Zdrobți, — Gh. Racovița, Dicioșanmărtin, — I. Al. man, Țăgșor, — H. Botezan, Șeica-Mare, — Dr. Al. Comloșul mare, — Al. Bindea, Brașov, — Dr. Al. Ineu, — I. Morar, Țăgșor, — I. Ghețe, Bocșig.

Alte sume: Of. paroh. Ostrovul-Mare 1000 lei pe 1936—1940; — Șt. Stănescu, Remetea Lei 200 pe 1940; — Dr. C. Andrieș, Focșani 600 Lei pe 1938—1940; — Of. paroh. Cugir 600 Lei pe 1939—41; — Dr. Simion Codrea, Alba-Iulia 400 Lei pe 1936—37; — Of. paroh. Clopodia 600 Lei pe 1938—40; — Of. paroh. 2000 1000 Lei 1937—41; — N. Theban, Petroșeni 2000 lei pe 1939; — D. Scurtu, Brașov 400 Lei pe 1934; — Of. paroh. Racovița-Boziaș 200 Lei pe 1934; — Of. paroh. Hățăgel, 200 Lei pe 1939; — Iancu N., Zlatna 400 Lei pe 1939—40.

Alte sume dela următoarele Of. Parohiale: Silaghiu lei 200 pe 1940, — Hășdate 400 lei pe 1940, — Zăicani lei 300 pe 1938-30 Iunie 1939, — Călan, 400 pe 1940-41, — Ticvanul-Mare a Gărluștei lei 500 chitat până la 30 Iunie 1935.

I. Bădilă, Sibiu: Lei 200, achitat până la 30 Iunie 1939.

St. Suciu, Zlatna: Lei 400, trecuți 100 pe 1941 și 300 pentru 1941.

M. Măcelar, Arad: 200 lei, conțați pe 1938.